

Centrum **Seksueel Geweld**

Jaarverslag

Centrum Seksueel Geweld Groningen/Drenthe

2019

Peter Strijbosch
Coördinator Centrum Seksueel Geweld Groningen/Drenthe
Mobiel: 06 23273282 (bereikbaar di t/m vrijdag)
E-mail: p.strijbosch@veiligthuisdrenthe.nl

Elizabeth Maarsingh
Beleidsmedewerker Centrum Seksueel Geweld
Mobiel: 06 52774717 (bereikbaar ma t/m donderdag)
E-mail: elizabeth.maarsingh@ggd.groningen.nl

maart 2020

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Algemeen	4
Protocol en samenwerking	5
Overzicht casussen CSG Groningen/Drenthe.....	6
PR en Communicatie	8
Financiering.....	10

Voor u ligt het jaarverslag 2019 van het Centrum Seksueel Geweld (CSG) Groningen/Drenthe. In oktober 2015 openden wij onze deuren in Groningen en Emmen. Onder leiding van Iva Bicanic die het CSG Utrecht in 2012 opende, zijn er nu landelijk zestien centra operationeel verspreid over het land.

In dit jaarverslag leest u over de ontwikkelingen van het CSG Groningen/Drenthe

Ook is dit een moment om terug te kijken op het jaarverslag van het jaar ervoor. We zien een aantal terugkerende ontwikkelingen. Ook valt op dat er in 2019 veel gerealiseerd is. Het CSG Groningen/Drenthe wint steeds meer naamsbekendheid in de geïntegreerde zorg aan slachtoffers van seksueel geweld binnen onze regio.

Centrum Seksueel Geweld noodzakelijk en waardevol

In 2019 is het MDA++ aangehaakt bij de ontwikkelingen in de regio. Waar de focus in het MDA++ zich in eerste instantie lijkt te richten op complexe casuïstiek betreffende kindermishandeling en huiselijk geweld is het waardevol dat het CSG zich als deskundige partij opwerpt als het gaat om seksueel geweld. De noodzaak van een CSG wordt nog duidelijker wanneer men naar de prevalentie van seksueel geweld in Nederland kijkt:

- 1 op de 8 vrouwen en 1 op de 20 mannen geeft aan ooit te zijn verkracht¹.
- Onder jongeren ligt de prevalentie beduidend hoger².
- Elk jaar zijn er ongeveer 100.000 nieuwe slachtoffers van seksueel geweld, die medische en psychologische zorg nodig hebben, en soms aangifte willen doen.

Door direct na het meemaken van seksueel geweld geïntegreerd zorg en onderzoek te bieden in een CSG, kan bewijsmateriaal worden veilig gesteld. Ook kunnen psychische en medische problemen worden voorkomen.

De financiële borging van het CSG blijft aandacht houden

Ook in tijden van tekort en decentralisering van middelen. Misschien is het aantal slachtoffers dat door het CSG in de acute fase gezien wordt niet schrikbarend hoog. Uit onderzoek blijkt dat er meer slachtoffers zijn dan dat er in beeld is. Hierin schuilen meteen meerdere speerpunten voor 2020:

- Duidelijke financieringsafspraken
- Vergroten van de naamsbekendheid
- Seksueel geweld op de (politieke) agenda houden.

Dit jaarverslag 2019 beschrijft verder de ontwikkelingen die het CSG Groningen/Drenthe het afgelopen jaar heeft doorgemaakt, geeft overzicht in de werkzaamheden (waaronder PR & Communicatie) en inzicht in het aantal casussen, inzet van uren en gelden.

¹ De Haas, S., Van Berlo, W., Bakker, F., & Vanwesenbeeck, I. (2012). Prevalence and characteristics of sexual violence in the Netherlands, the risk of revictimization and pregnancy: Results from a national population survey. *Violence and Victims*, 27(4), 592-608.

² Dukers-Muijters, N., Somers, C., de Graaf, H., Meijer, S., & Hoebe, C. (2015). Prevalence of non-volitional seks types and associated factors: a national sample of young people. *PLoS ONE*, 10(7), e0132847. doi: 10.1371/journal.pone.0132847

³ Bramsen, R. H., Elklit, A., & Nielsen, L. H. (2009). A Danish model for treating victims of assault and sexual assault: the multidisciplinary public approach. *Journal of Aggression, Maltreatment & Trauma*, 18(8), 886-905.

Algemeen

Centrum Seksueel Geweld Groningen/Drenthe (CSG)

Het CSG is een samenwerkingsverband van bestaande organisaties waar medische, forensische en psychosociale disciplines zo snel mogelijk, bij voorkeur tot en met 7 dagen na de verkrachting, integraal hulp bieden op één locatie. Het centrum is 24 uur per dag, 7 dagen per week bereikbaar op één centraal telefoonnummer (0800-0188).

De samenwerkende organisaties in het CSG Groningen/Drenthe zijn:

- **Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG)**
- **Scheper ziekenhuis Emmen (SZE)**
- **Politie regio Noord Nederland**
- **GGD Groningen**
- **GGD Drenthe**
- **PsyQ**
- **GGZ Drenthe.**

Doelstelling

Doelstelling van het CSG:

- acute medische zorg gericht op preventie van zwangerschap en besmetting met SOA/HIV, en behandeling van letsel;
- acute psychologische zorg om herstel te bevorderen ter preventie van het ontstaan van psychische stoornissen, met name Post Traumatische Stress Stoornis (PTSS);
- forensisch-medisch onderzoek bieden op het veiligstellen van sporen en letselduiding.

Dit doel maakt dat een slachtoffer zo min mogelijk belast wordt en wordt vooral bereikt door de integrale aanpak die het CSG hanteert.

Doelgroep

Het CSG is voor alle slachtoffers van (acuut/ ≤ 7 dagen) seksueel geweld. Deze eerste 7 dagen zijn essentieel voor het forensisch-medisch onderzoek en eventuele medische behandelingen. Daarnaast kunnen slachtoffers van niet acuut seksueel geweld terecht bij het CSG voor advies en doorverwijzing naar medische of psychologische hulp. Aangifte doen is geen doel op zich, het CSG kan wel helpen om slachtoffers te bewegen richting een informatief gesprek en/of aangifte.

Protocol en samenwerking

Aanmelding

Slachtoffers en professionals kunnen 24 uur per dag en 7 dagen per week een beroep doen op het CSG. Hiervoor is een meldpunt ingericht. Ook in 2019 zijn nieuwe medewerkers van het meldpunt getraind en zijn er voor ervaren medewerkers opfrismomenten georganiseerd. Dit jaar hebben wij tijdens deze trainingen actief gebruik gemaakt van onze samenwerkingspartners. Zowel zedenpolitie als gynaecologie van het UMCG zijn aanwezig geweest tijdens de trainingen om zodoende meer uitleg te kunnen geven over hun taken. Het initiatief heeft voor veel positieve reacties gezorgd en zal in 2020 een vervolg krijgen. De meldpuntmedewerkers zijn vanaf 2018 actief gaan deelnemen in de werkgroep overleggen. Dit is een meerwaarde gebleken voor de samenwerkingspartners.

SEH en medische zorg

Forensisch Medisch onderzoek (FMO) en medische zorg vinden plaats op de Spoedeisende Hulp (SEH) van het UMCG (Groningen) of het Schepers Ziekenhuis Emmen (Drenthe). Waarbij, als er geen sprake is van ernstig fysiek letsel, eerst FMO plaatsvindt in verband met het veiligstellen van sporen. Er kan gebruik gemaakt worden van afdelingen Gynaecologie, Interne Geneeskunde en Kindergeneeskunde.

In uitzonderlijke gevallen (slachtoffer wil geen betrokkenheid zedenpolitie en/of bezoek aan SEH) kan medische zorg gericht op zwangerschap- en SOA- preventie uitgevoerd worden bij SENSE Noord Nederland.

Politie, Forensisch arts en NFI

Met de frontoffice van de zedenpolitie Noord-Nederland is een directe lijn. Zedenpolitie betreft, indien nodig, forensische recherche, een forensisch arts en eventueel in het geval van minderjarigen de NFI arts.

De coördinator en beleidsmedewerker CSG sluiten jaarlijks aan bij interne overleggen van de zedenpolitie Noord-Nederland om de samenwerking te blijven optimaliseren.

Watchful waiting en psychosociale zorg

Bij slachtoffers van acuut seksueel geweld voeren een aantal Medisch Maatschappelijk Werkers van de ziekenhuizen het Watchful Waiting uit (opgezette tijden contact leggen met slachtoffers om te screenen op onder andere PTSS). Waar nodig wordt verwezen naar traumabehandeling.

Bij minderjarige slachtoffers wordt in Groningen het Team Kind en Veiligheid van het UMCG ingeschakeld. Op initiatief van dit team is in 2017 gestart met een expertgroep rondom seksueel misbruik bij kinderen. Aandachtsfunctionarissen van verschillende organisaties die traumabehandeling bieden zijn betrokken en denken mee bij complexe (geanonimiseerde) casuïstiek. Het CSG heeft een faciliterende rol. In 2019 is werkgroep doorgezet aangezien gebleken is dat er in een behoefte wordt voorzien om als experts elkaar zo nu en dan te treffen en ervaringen uit te wisselen. Naast casuïstiek is er ook ruimte voor themabijeenkomsten.

In 2019 is de sociale kaart onderhouden en aangevuld. De sociale kaart wordt gebruikt bij acute slachtoffers met als doel om zo snel mogelijk passende traumabehandeling op te starten. Bij de instellingen vermeld op de sociale kaart staan contactpersonen die rechtstreeks bereikt kunnen worden voor overleg en snelle doorverwijzing. Voor de niet acute slachtoffers is een algemene sociale kaart beschikbaar voor reguliere verwijzing.

Overzicht casussen CSG Groningen/Drenthe

Gegevens Groningen	
Acuut aantal	72
Niet acuut aantal	11
Advies acuut	13
Advies niet acuut	35
Anders	5
Totaal	136

Gegevens Drenthe	
Acuut aantal	39
Niet acuut aantal	8
Advies acuut	7
Advies niet acuut	26
Anders	2
Totaal	82

Leeftijd	
Gemiddelde leeftijd acuut	21
Gemiddelde leeftijd totaal	22,1
Leeftijdrange totaal	2-82 jaar
Man-vrouw verhouding totaal	14 man - 118 vrouw

Leeftijd	
Gemiddelde leeftijd acuut	18,9
Gemiddelde leeftijd totaal	20,8
Leeftijdrange totaal	1-70 jaar
Man-vrouw verhouding totaal	9 man - 70 vrouw

Percentage acuut	%
Meisjes/vrouwen	90,4
Minderjarig	42,8
Eerder misbruik	13,6
Medische zorg acute fase	81,2
FMO	25,6
Aangifte	31,3
Casemanagement	66,9

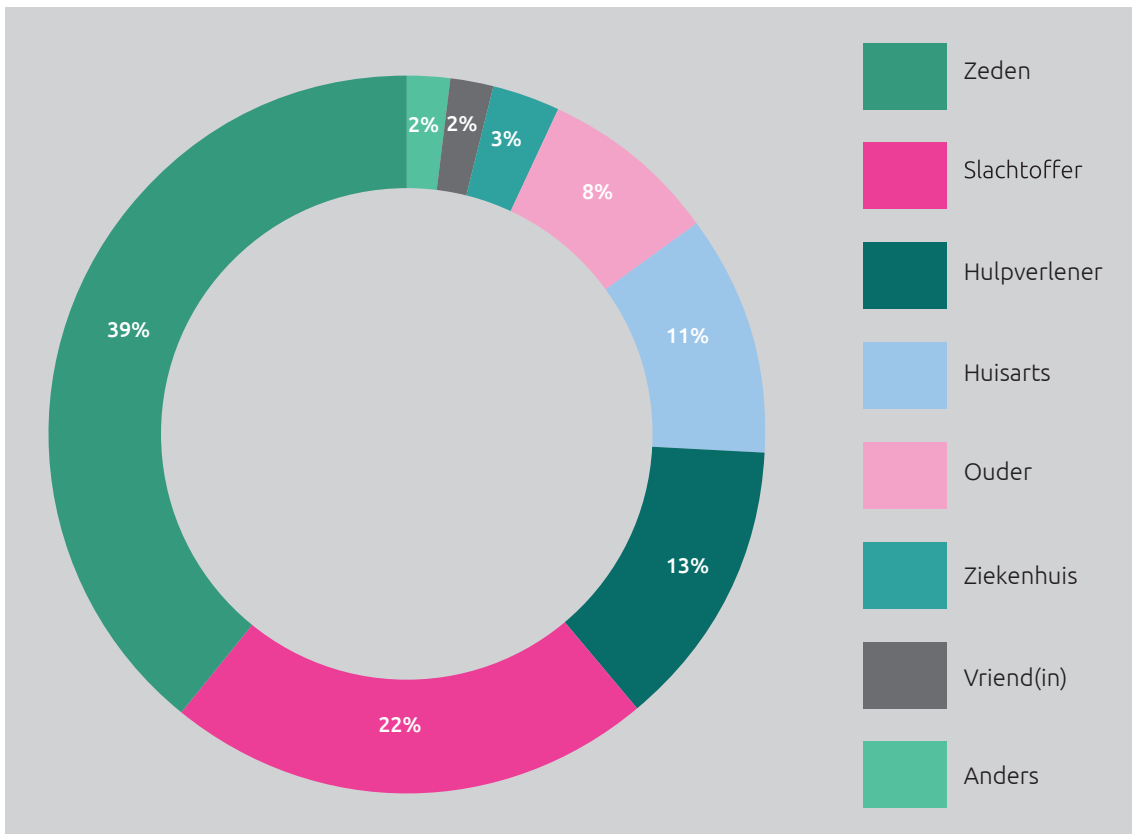
Percentage acuut	%
Meisjes/vrouwen	94
Minderjarig	56
Eerder misbruik	19,2
Medische zorg acute fase	81,7
FMO	32,4
Aangifte	28,45
Casemanagement	73,4

Tabel 1: casuïstiek 2019

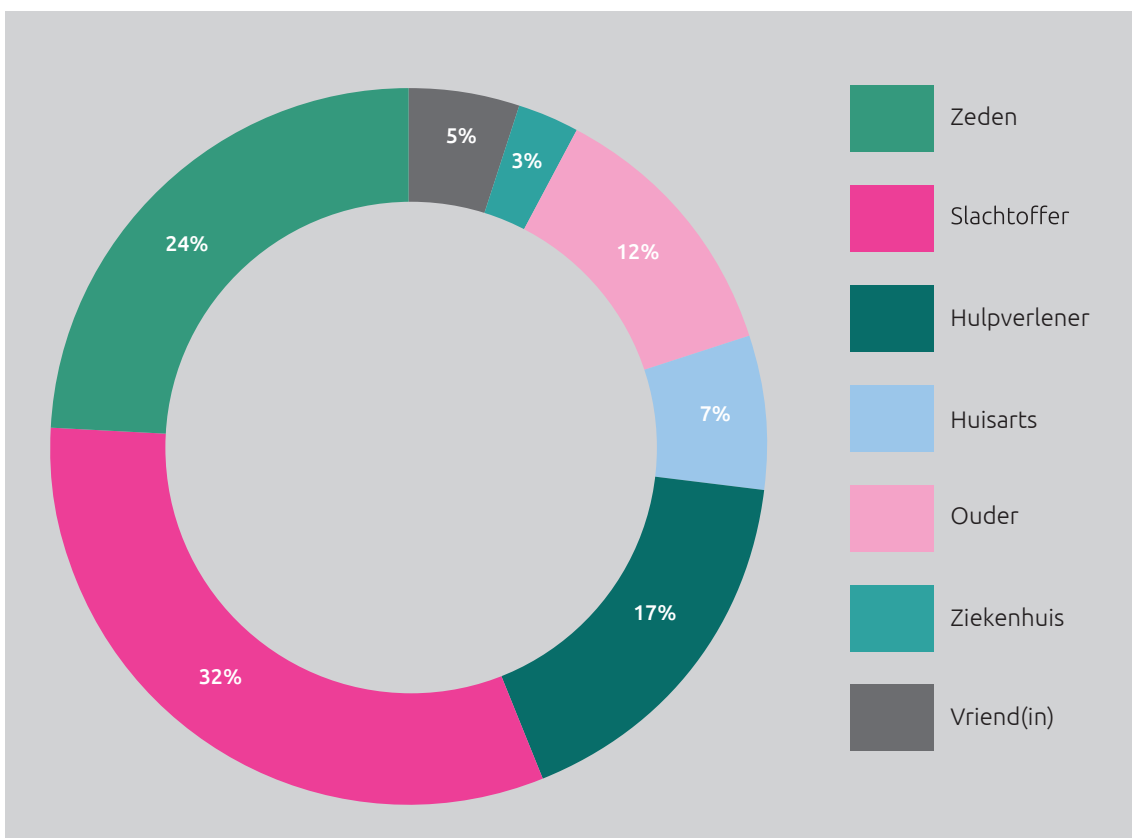
	2016	2017	2018	2019
Groningen	50	62	65	72
Drenthe	22	18	30	39

Tabel 2: aantal acute casussen afgelopen 4 jaar

Er is een duidelijke stijging te zien in het aantal meldingen voor het Centrum Seksueel Geweld Groningen/Drenthe. Voor de acute meldingen zien we een stijging tussen 2018 en 2019 voor Groningen van 10,8% en voor Drenthe van 30%.

Grafiek 1: melders 2018

Grafiek 1: melders 2019

Tevens zien we in de bovenstaande grafieken dat er een verschuiving is in wie contact opneemt met het meldpunt Centrum Seksueel Geweld Groningen/Drenthe. Het lijkt alsof slachtoffers, betrokkenen en professionals het Centrum Seksueel Geweld beter weten te vinden naast de zedenpolitie.

PR en Communicatie

In 2019 is er zowel regionaal als landelijk met een PR plan gewerkt. Vanuit het landelijk CSG netwerk is een werkgroep rondom PR en Communicatie. De communicatieadviseur van GGD Drenthe heeft namens het CSG Groningen/Drenthe zitting in deze werkgroep.

Regionaal

Regionaal is ingezet op naamsbekendheid.

- **In 2019 focus gelegd op studenten**
Tijdens de Kei-week zijn er promotiematerialen uitgedeeld. Daarnaast hebben we in september en december een slachtofferverhaal geplaatst in de Groningse studentenkrant. De krant is tijdens de Kei-week actief uitgedeeld. De krant is het hele jaar gratis mee te nemen voor studenten en op veel verschillende locaties te verkrijgen. Het slachtoffer vertelt in het artikel ook over haar ervaring met het CSG Groningen/Drenthe.
- **Er zijn diverse trainingen gegeven aan huisartsen in Groningen en Drenthe**
- **Het WIJ-team Groningen is bezocht om voorlichting te geven**
- **Er is aansluiting gezocht bij "Geweld hoort nergens thuis"**
Er is een basis gelegd om in 2020 te onderzoeken hoe we gezamenlijk het onderwerp seksueel geweld een goede plaats kunnen geven in hun regiovisie.
- **Thema seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld op de kaart**
In samenwerking met Sense Noord Nederland wordt het thema seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld in Groningen, Drenthe en Friesland verder op de kaart gezet. Doormiddel van onderzoek, het verlagen van handelingsverlegenheid

bij professionals en het benaderen van scholen en uitgaansgelegenheden voor preventieprogramma's. De beleidsmedewerker zit vanuit gedeelde functies binnen de betreffende werkgroepen, ook namens het CSG.

- **De coördinator van het CSG heeft in 2019 deelgenomen aan een mediatraining**
- **Er is in juni een nieuwsbrief verstuurd naar 258 geadresseerden**
Dit waren met name huisartsen, ziekenhuizen en andere zorgverleners.
- **Inzet sociale media (Facebook, Twitter)**
Landelijke posts van het CSG gedeeld via de accounts van GGD Drenthe. GGD Drenthe heeft daarnaast ook via haar eigen kanalen aandacht besteed aan het CSG aanhakend op de actualiteit. Denk bijvoorbeeld aan de recente documentaire over Michael Jackson.

Landelijk

In 2019 is er landelijk vooral ingezet op het verbeteren van de website en het goed neerzetten van de sociale mediakanalen van het CSG (Twitter, Facebook en Instagram). Op de landelijke website heeft ieder CSG een eigen pagina. Deze is door CSG Groningen/Drenthe in gebruik genomen en wordt beheerd door de communicatiemedewerker. De berichten op sociale media worden door GGD Drenthe regelmatig gedeeld.

Daarnaast zijn landelijk 3300 huisartsen(praktijken) aangeschreven.

Voorlichtingen/scholingen/trainingen gegeven door CSG Groningen/Drenthe

<i>Datum</i>	<i>Uren</i>	<i>Soort</i>	<i>Aanvrager</i>	<i>Plaats</i>
22-1-2019	0,5	Voorlichting werkwijze CSG	WIJ-Team Hoogkerk	Hoogkerk
31-1-2019	1	Voorlichting werkwijze CSG	Slachtofferhulp Nederland	Beilen
28-3-2019	2	Training seksueel geweld	Slachtofferhulp Nederland	Beilen
15-5-2019	1	Voorlichting werkwijze CSG	Huisartsen - Progez	Emmen
21-5-2019	3	Training meldpunt CSG	Meldpunt CSG	Groningen
22-5-2019	1	Voorlichting werkwijze CSG	Huisartsen - Progez	Emmen
28-5-2019	4	Training meldpunt CSG	Meldpunt CSG	Groningen
11-6-2019	2	Opfrustraining meldpunt CSG	Meldpunt CSG	Groningen
18-6-2019	4	Opfrustraining meldpunt CSG	Meldpunt CSG	Groningen
19-6-2019	1	Voorlichting werkwijze CSG	Huisartsen - Elann	Groningen
25-6-2019	2	Opfrustraining meldpunt CSG	Meldpunt CSG	Groningen
27-6-2019	2	Opfrustraining meldpunt CSG	Meldpunt CSG	Groningen
9-9-2019	1	Voorlichting werkwijze CSG	GGD Assen	Assen
12-9-2019	2	Training seksueel geweld CSG	William Schrikker	Zwolle
26-9-2019	1	Voorlichting werkwijze CSG	Slachtofferhulp Nederland	Groningen
19-11-2019	3	Training meldpunt CSG	Meldpunt CSG	Groningen
26-11-2019	1	Voorlichting seksueel geweld	Orange the World	Groningen

Financiering

Het CSG Groningen/Drenthe is een samenwerkingsverband tussen het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG), Scheper ziekenhuis Emmen (SZE), Politie regio Noord Nederland, GGD Groningen, GGD Drenthe, PsyQ en GGZ Drenthe. Afspraken met betrekking tot taken en verantwoordelijkheden zijn in een samenwerkingsconvenant vastgelegd. De kosten voor medische zorg en GGZ-behandeling worden uit de reguliere financieringsstromen bekostigd. De inzet van de politie inclusief het forensisch-medisch onderzoek is de budgettaire verantwoordelijkheid van het ministerie van Justitie & Veiligheid.

Wat niet ten laste kan worden gebracht van de reguliere financieringsstromen zijn de inzet van de coördinator en de beleidsmedewerker, de inzet van de verpleegkundige aandachtsfunctionarissen, de inzet van het medisch maatschappelijk werk voor het watchful waiting, het meldpunt uitgevoerd voor ook Drenthe en de kosten regionale PR en communicatie. Door de centrumgemeenten die de decentralisatie-uitkering ontvangen, zijn de toegevoegde middelen ter beschikking gesteld ten behoeve van het CSG.